

Ruotsin kielen opetusta lisättävä ammatillisella toisella asteella

Hanasaaren kulttuurikeskuksen Svenska nu -verkosto, Suomen kieltenopettajien liitto SUKOL ry ja Suomen ruotsinopettajat ry toteavat, että nykyisen resurssin puitteissa on mahdotonta saavuttaa opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita. Järjestöt vaativat, että molemmilla kieliryhmillä tulisi olla saman laajuiset toisen kotimaisen kielen opinnot ammatillisella toisella asteella.

Ruotsinkielentaitoisille työntekijöille on kysyntää suomalaisilla työmarkkinoilla. Suomen Yrittäjien keväällä 2021 teettämästä kyselystä kävi ilmi, että ruotsin kieltä tarvitaan yrityksissä eniten suomen ja englannin jälkeen. Yhteensä 44 prosenttia suomalaisyrityksistä ilmoitti tarvitsevansa ruotsin kieltä toiminnassaan. Eniten kielitaitoa tarvitaan asiakaspalvelussa (55 %), myynnissä (35 %) ja viestinnässä (28 %). Venäjän kaupan romahdettua yritykset suuntaavat yhä enemmän Ruotsin markkinoille. Myös muilla aloilla, kuten varhaiskasvatuksessa ja terveydenhoitopalveluissa, ruotsin kielen taitoisista ammattilaisista on uutisoitu olevan suuri pula.

Koulutusjärjestelmämme ei kuitenkaan pysty vastaamaan kielitaitoisen työvoiman tarpeeseen. Suomenkieliseen ammatilliseen perustutkintoon kuuluu vain yhden osaamispisteen verran toisen kotimaisen kielen opintoja, mikä tarkoittaa laissa määriteltyä minimissään 12 tuntia opetusta. Syntyy eriarvoisuutta opiskelijoiden kesken, kun jotkut opetuksen järjestäjät menevät minimin mukaan ja toiset tarjoavat 18 tuntia opetusta. Merkitystä on myös sillä, minkälaisin kokonaisuuksin opetusta järjestetään (esim. 4x3h vai 6x2h) ja turvataanko opetuksen järjestäminen siinä laajuudessa, kuin oppilaitoksissa on määritelty.

On kuitenkin selvää, että yhden osaamispisteen laajuiset toisen kotimaisen kielen opinnot eivät anna riittäviä valmiuksia opiskella kieltä korkea-asteella vaan ainoastaan muodollisen pätevyyden siihen. Kieliopintojen alkeiden kertaaminen korkea-asteella venyttää opintoja. Opetuksen resursseista puhuttaessa on huomionarvoista, että ruotsinkielisessä ammatillisessa koulutuksessa toisen kotimaisen kielen, suomen, laajuus on kaksi osaamispistettä.

Opiskelijoiden ruotsin kielen osaamisen lähtötaso on usein riittämätön toiselle asteelle siirryttäessä. Tämä käy ilmi Svenska nu -verkoston ja Suomen kieltenopettajien liitto SUKOL ry:n syksyllä 2021 teettämästä kyselystä keskipitkän ruotsin varhentamisen seurauksista. Lukion opettajat arvioivat, että lukion aloittavien ruotsin kielen taito on selkeästi heikompaa perusopetuksen tuntikehityksen muutoksen jälkeen. Sama ilmiö näkyy ammatillisen koulutuksen aloittavien opiskelijoiden kielitaidossa. Lähtötason ja tavoitetason välistä kuilua ei ole mahdollista kattaa yhden osaamispisteen opinnoilla ammattikoulutuksessa.

Riittävän ammatillisen kielitaidon turvaamiseksi tulisi tarkastella peruskoulutuksen tuntijakoa sekä yhdenmukaistaa kieliryhmien ammatillisia perustutkintoja siten, että pakollisen toisen kotimaisen kielen opintojen (nk. YTO-aineet) määrä on vähintään kaksi osaamispistettä.

Gunvor Kronman, ohjausryhmän puheenjohtaja
Hanasaaren kulttuurikeskuksen Svenska nu -verkosto

Outi Vilkuna, puheenjohtaja
Suomen kieltenopettajien liitto SUKOL ry

Satu Pessi, puheenjohtaja
Suomen ruotsinopettajat ry

Inför mera svenskundervisning i andra stadiets yrkesutbildning

Hanaholmens Svenska nu-nätverk, Språklärarna i Finland SUKOL rf och Svensklärarna i Finland rf konstaterar att det är omöjligt att uppnå målsättningarna i läroplanen med nuvarande resurser. Organisationerna kräver att båda språkgrupperna ska ha lika omfattande studier i andra inhemska språket i andra stadiets yrkesutbildning.

Det finns efterfrågan på svenskkunnig personal på den finländska arbetsmarknaden. Under våren 2021 gjorde Företagarna i Finland en enkät till sina medlemsföretag och utredde språkkunskapernas betydelse. Svenskan visade sig vara det klart mest använda språket efter engelskan: 44 procent av företagen uppgav att de behöver svenskan i sin verksamhet. Språkkunskaper behövs mest i kundbetjäning (55 %), försäljning (35 %) och kommunikation (28 %). När handeln med Ryssland har rasat söker företagen allt mera sig till den svenska marknaden. Det har även förekommit nyheter om att det finns ett stort behov av svenskkunnig personal i andra branscher, som inom småbarnsfostran och hälsovårdsservicen.

Vårt utbildningssystem klarar emellertid inte av att svara på behovet av språkkunnig arbetskraft. I den finskspråkiga yrkesinriktade grundexamen ingår endast en kompetenspoäng svenskundervisning, vilket innebär enligt lagen minst 12 timmar undervisning. Att vissa utbildningsanordnare erbjuder 18 timmar undervisning försätter studeranden med ett mindre antal timmar i en ojämlig position. Det har också betydelse i vilka helheter undervisning ordnas (t.ex. 4x3h eller 6x2h) och om man är färdig att trygga undervisningen i den omfattning som läroverket har avsett.

Det är emellertid klart att studier i andra inhemska språket, som omfattar en studiepoäng, inte ger tillräckliga färdigheter att studera språket på högskolenivå, utan endast en formell kompetens. Repetering av grunderna i svenska språket på högskolenivå drar ut på studierna. När det kommer till undervisningens resurser är det skäl att notera att i den svenskspråkiga yrkesutbildningen omfattar kursen i det andra inhemska språket, finskan, två kompetenspoäng.

Studerandenas kunskaper i svenska språket är ofta otillräckliga när de kommer till andra stadiet. Det bekräftar Svenska nu-nätverkets och Språklärarna i Finland SUKOL rf:s enkätundersökning (hösten 2021) om vilka konsekvenser tidigareläggningen av grundskolans medellånga svenska har haft. Gymnasielärarna bedömer att de elever som inleder gymnasiestudierna har betydligt sämre svenskkunskaper efter ändringen av grundskolans timfördelning. Samma fenomen ser vi när det gäller språkkunskaperna hos elever som inleder studierna inom andra stadiets yrkesutbildning. Svenskstudier som omfattar en studiepoäng räcker inte till för att fylla kunskapsluckorna under yrkesutbildningen.

För att trygga tillräckliga yrkesinriktade språkkunskaper måste grundskolans timfördelning ses över och språkgruppernas yrkesinriktade grundexamina förenhetligas, så att de obligatoriska studierna i andra inhemska språket omfattar minst två kunskapspoäng.

Gunvor Kronman, styrgruppsordförande
Hanaholmens Svenska nu-nätverk

Outi Vilkuna, ordförande
Språklärarna i Finland SUKOL rf

Satu Pessi, ordförande
Svensklärarna i Finland rf